

การวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรมเยาวชนและสังคมไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานทางจิตพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว ชุมชนและสังคม และลักษณะของสถานการณ์ด้านจริยธรรม ด้านความปลอดภัยและสันติสุข ด้านประชาธิปไตย ด้านครอบครัว และลักษณะการดำรงชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในการวิจัย คัดเลือก และประเมินบุคคล
๒. เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุและผลของจิตและพฤติกรรม จริยธรรม ความปลอดภัยและสันติสุข การศึกษาจุดกำเนิดของจิตและพฤติกรรมประชาธิปไตย ในครอบครัว โรงเรียน องค์กร ชุมชนและสังคม รวมทั้งองค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุและผลของพฤติกรรมครอบครัวไทย และการดำรงชีพตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. เพื่อสร้างและประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมพัฒนาการเรียนการสอน และสร้างบรรยากาศทางสังคมในครอบครัว โรงเรียน องค์กร ศาสนา ชุมชน และสังคม ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ความปลอดภัย และสันติสุข การป้องกันบรรเทาภัยธรรมชาติและการป้องกันและรับมือภัยพิบัติทางด้านประชาธิปไตย และการดำรงชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. เพื่อสร้างและประเมินหลักสูตร ต้นแบบแนวทางปฏิบัติกิจกรรมและหรือชุดฝึกอบรมพัฒนา และคู่มือปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว การพัฒนาศักยภาพและทักษะให้แก่พ่อแม่ ครู อาจารย์ บุคลากร และผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัว

กรอบวิจัย

๑. การวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรม “จริยธรรม”

- ๑.๑ การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัด และดัชนีทางจิต ดัชนีพฤติกรรม และ/หรือ ดัชนีทางสังคมต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานสูง เพื่อใช้ในงานวิจัยและงานพัฒนาจริยธรรม
- ๑.๒ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในมิติต่าง ๆ ได้แก่
  - ๑.๒.๑ จริยธรรม และพฤติกรรมจริยธรรมของบุคคลในแต่ละช่วงวัย
  - ๑.๒.๒ จริยธรรมในครอบครัว องค์กร และในสังคม
  - ๑.๒.๓ จริยธรรมเกี่ยวกับการทำงานในกลุ่มสาขาอาชีพต่าง ๆ
- ๑.๓ การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตร เครื่องมือ กระบวนการการขัดเกลาทางสังคมแก่ประชาชนไทยในทุกช่วงวัยเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
- ๑.๔ การวิจัยการสื่อสารสาธารณะเพื่อเสริมสร้างวินัยในทุกช่วงวัยของประชากรไทย

๒. การวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรม “ความปลอดภัยและสันติสุข”

- ๒.๑ การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดและดัชนีที่มีมาตรฐานสูงทางด้านพฤติกรรมศาสตร์สำหรับใช้ในงานวิจัยและงานพัฒนาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและความสงบสุขของชุมชนและสังคม โดยเฉพาะประเด็นความมั่นคงในเขตพื้นที่ชายแดน การดำเนินชีวิตบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามวิถีอาเซียน
- ๒.๒ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ
  - ๒.๒.๑ ความปลอดภัยในภาวะวิกฤต เช่น ภาวะสูญเสียสิ่งรักหรือผิดหวัง การประสบภัยพิบัติต่าง ๆ

๒.๒.๒ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

- ๒.๓ การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรต้นแบบกิจกรรม ต้นแบบชุดฝึกอบรมพัฒนาและคู่มือการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยแก่ตนเองและสังคมในประชาชนไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น กรณีเผชิญภัยพิบัติทุกรูปแบบ การขับชื้ออย่างปลอดภัยของวัยรุ่นและวัยอื่น ๆ การบริโภคอย่างปลอดภัย การคบเพื่อนอย่างปลอดภัย การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทและ/หรือการใช้ความรุนแรงและสามารถแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี รวมถึงการสร้างชุมชนต้นแบบในการดำเนินชีวิตบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามวิถีอาเซียน ทั้งเขตชุมชนเมือง กลุ่มพาณิชย์ และบริการ กลุ่มอุตสาหกรรม ชุมชนชนบท และชุมชนชาวประมง
- ๒.๔ การวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการพัฒนาบุคลากรและสภาวะเพื่อเพิ่มความปลอดภัยทางด้านต่าง ๆ และ/หรือโครงการสร้างความมั่นคงและสงบสุขในกลุ่มคนประเภทต่าง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ

๓. การวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรม “ประชาธิปไตย”

- ๓.๑ การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดและดัชนีที่มีมาตรฐานสูงเพื่อใช้ในการวิจัยและในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยในระดับบุคคลและกลุ่มคน เช่น ประชาธิปไตยในครอบครัว ในชั้นเรียนและโรงเรียน ในองค์กร และประชาธิปไตยในชุมชนและสังคม
- ๓.๒ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ
- ๓.๒.๑ จิตพฤติกรรมประชาธิปไตยในแต่ละช่วงชีวิต
  - ๓.๒.๒ จิตพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย
  - ๓.๒.๓ จิตพฤติกรรมการนำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวัน
  - ๓.๒.๔ จิตพฤติกรรมประชาธิปไตยในแต่ละสถาบันทางสังคมและการนำไปใช้
- ๓.๓ การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรต้นแบบ กิจกรรมต้นแบบ ชุดฝึกอบรมพัฒนาและคู่มือการปฏิบัติ ในการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยตั้งแต่วัยเด็ก การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และป้องกันแก้ไขการทุจริต คอร์รัปชัน และประพฤติกรรมชอบในระดับต่าง ๆ รวมถึงการใช้สิทธิและเสรีภาพที่เหมาะสม อาทิ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน และการเมืองในระดับฐานราก
- ๓.๔ การวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาจิตพฤติกรรมประชาธิปไตย พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาประชาสังคมประชาธิปไตยเพื่อการปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ

๔. การวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรม “ครอบครัว”

- ๔.๑ การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัด และดัชนี ที่มีมาตรฐานสูง เพื่อใช้ในการวิจัยและในโครงการที่เกี่ยวข้องกับจิตพฤติกรรมครอบครัว
- ๔.๒ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ คือ
- ๔.๒.๑ พฤติกรรมของครอบครัวไทย
  - ๔.๒.๒ เหตุและผลของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในครอบครัว
  - ๔.๒.๓ การส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของคนในครอบครัว
- ๔.๓ การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตร ต้นแบบกิจกรรม ต้นแบบชุดฝึกอบรมพัฒนา และคู่มือการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และพัฒนาจิตพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะกรณีครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวของสตรีเยาวชนที่ขาดความพร้อมในการตั้งครรรค์ และมีบุตร และครอบครัวที่มีภาวะพึ่งพิง เช่น ครอบครัวที่ผู้สูงอายุและเด็กต้องดูแลกันและกัน

ครอบครัวที่ต้องดูแลผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต พฤติกรรม และ/หรือ สติปัญญา ครอบครัว ที่มีสมาชิกออกมาเร่ร่อนขอทานเป็นอาชีพ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและทักษะให้กับบุคลากร และผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัว

๔.๔ การวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาจิตพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว

๕. การวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรม “การดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๕.๑ การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัด และดัชนีทางจิต ดัชนีพฤติกรรม และหรือดัชนีทางสังคมต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานสูง เพื่อใช้ในงานวิจัยและงานพัฒนา

๕.๒ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ

๕.๒.๑ จิตพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของคนไทยทุกช่วงวัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๒.๒ แรงจูงใจในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๒.๓ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในแต่ละช่วงวัย

๕.๓ การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตร ต้นแบบกิจกรรม ต้นแบบชุดฝึกอบรมพัฒนา และคู่มือการปฏิบัติ ในการพัฒนาบุคคลและชุมชนที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก วัยรุ่น วัยทำงานช่วงต้น กลุ่มสาขาอาชีพ แรงงานนอกระบบ รวมถึงกลุ่มบุคคลไร้ที่พึ่ง เร่ร่อนขอทาน

๕.๔ การวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ต้นแบบกิจกรรม ต้นแบบชุดฝึกอบรมพัฒนา และคู่มือการปฏิบัติในการพัฒนาจิตพฤติกรรมการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลผลิต

๑. ได้เครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานสูง เพื่อใช้วัดจิตพฤติกรรมของบุคคล ในด้านจริยธรรม ความปลอดภัย และสันติสุข ประชาธิปไตย ครอบครัว และการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และลักษณะของสถานการณ์ในครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน องค์การ ชุมชนและสังคม เพื่อใช้จำแนก และหรือใช้ประเมินเพื่อการวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรมของบุคคล ในด้านจริยธรรม ความปลอดภัย และสันติสุข ประชาธิปไตย ครอบครัว และการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการตอบคำถามสำคัญว่า จะต้องพัฒนาจิตพฤติกรรมที่สาเหตุอะไรบ้าง และมีวิธีการพัฒนาสาเหตุแต่ละประการอย่างมีประสิทธิภาพสูงอย่างไรบ้าง เพื่อใช้ในการพัฒนาจิตพฤติกรรมของบุคคลในด้านจริยธรรม ความปลอดภัยและสันติสุข ประชาธิปไตย ครอบครัว และการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีหลักวิชาการขั้นสูง เหมาะสมที่จะใช้ในการพัฒนาคนและสังคมไทย
๓. ได้ชุดฝึกอบรม หลักสูตร วิชา วิธีปฏิบัติ รูปแบบการดำเนินการ เพื่อใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาจิตพฤติกรรมของบุคคลในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การวิจัย และการพัฒนาจิตพฤติกรรมของบุคคลในด้านจริยธรรม ความปลอดภัยและสันติสุข ประชาธิปไตย ครอบครัว และการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

ทั้งนี้มิใช่ข้อกำหนดแนวทางการพิจารณาข้อเสนอแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ก่อนเป็นอันดับแรก

๑. ประเภทการวิจัย (research type) เป็นการวิจัยและพัฒนาจิตพฤติกรรม หรือการวิจัยเพื่อการพัฒนาจิตพฤติกรรมแบบบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ การศึกษา จิตวิทยา

และสังคมวิทยา มีการประมวลเอกสารที่ทันสมัยมีมาตรฐาน นำไปกำหนดสมมุติฐานวิจัยที่มีตัวแปรมากกว่าสองตัว และมีนิยามปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัยชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ หรือการวิจัยผสมวิธี (mixed-method research) แบบการวิจัยเชิงปริมาณที่เสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ทั้งนี้ควรมีการบูรณาการที่มนักวิจัยจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยด้วย

ทั้งนี้หากข้อเสนอการวิจัยเป็นประเภทการวิจัยเพื่อการพัฒนา ในการเสนอแผนงานหรือโครงการวิจัย อาจเสนอเป็นการวิจัยในปีที่ ๑ และเสนอเป็นการพัฒนาในปีต่อไป แต่การอนุมัติแผนงานหรือโครงการวิจัยในปีต่อไปขึ้นอยู่กับผลการวิจัยในปีที่ ๑

๒. **รูปแบบการวิจัย (research approach)** เป็นแบบการวิจัยความสัมพันธ์เปรียบเทียบที่มีการควบคุมให้ตอบคำถามวิจัยได้อย่างมีความตรงสูง หรือแบบการวิจัยเชิงทดลองที่มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีตัวแปรจัดกระทำตั้งแต่ ๒ ตัวแปรขึ้นไป หรือแบบการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีปัจจัยเชิงเหตุหลายด้าน และมีตัวแปรประเภทส่งผ่านหรือตัวแปรสื่อ (mediating variables) และ/หรือ ตัวแปรกำกับ (moderating variables) ที่ครอบคลุมตามทฤษฎี

๓. **แบบการวิจัย (research design) และวิธีดำเนินการวิจัย (research method)** มีมาตรฐานตามหลักการวิจัย กล่าวคือ

๓.๑ ด้านการออกแบบการเลือกตัวอย่างวิจัย ต้องมีขนาดใหญ่แต่ไม่ใหญ่มากจนทำให้เกิดปัญหาการมีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance) แต่ขาดนัยสำคัญทางปฏิบัติ (practical significance) และตัวอย่างควรได้มาโดยการสุ่ม รวมทั้งมีการจัดตัวอย่างเข้ากลุ่มแบบสุ่ม (random assignment) ในการวิจัยเชิงทดลอง

๓.๒ ด้านการออกแบบตัวแปรจัดกระทำ ต้องสร้างเทคโนโลยีใหม่เพื่อการพัฒนา อันมีผลการวิจัยรองรับสนับสนุนว่าเป็นประโยชน์กับประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย และการออกแบบการสร้างเครื่องมือ ต้องมีการสร้างเครื่องมือวัดใหม่หลายชุด และมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการวัดทางจิตมิติ

๓.๓ ด้านการรวบรวมข้อมูล มีการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่มีวิธีการดำเนินงานชัดเจนให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และ

๓.๔ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลว่าไม่ผิดข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์ ใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูงมากกว่าหนึ่งวิธี ที่สามารถให้ผลสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างชัดเจน และมีการตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้อง

๔. **ผลการวิจัย (research results)** ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ทั้งด้านการเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ ทางวิชาการ และทางปฏิบัติที่ประยุกต์ได้จริง และ/หรือมีผลการวิจัยที่นำไปสู่การปรับปรุงแนวคิดทฤษฎีอันนำไปสู่การปฏิบัติแนวใหม่ โดยอาจนำเสนอผลการวิจัยเพื่อรับการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและพัฒนา